

XITOIY TILIDA INTERNET SLENGNING LINGVISTIK TAHLILI

M.N.Jo'ramurodova

SamDCHTI magistranti

O'z tabiatiga ko'ra adabiy an'anasi qadimiyligi, lingvistik rivojlanishini darajasi bo'yicha boshqa tillardan ustivorligi, tarqalish doirasi, davlat hududida etnikaro muloqot darajasi, aholi soning ko'pligi, ana shu jarayonda til e'lon qilinganda tanlovni to'g'riligi va maqsadga muvofiqligi inobatga olinishi tasniflanadi. Tilni etnik xududning tashqarisida rivojlanishiga etnikaro xo'jalik aloqalar, mehnat mahsulotlari bilan almashuv, savdo, urbanizatsiya jarayoni ham muhim ahamiyatga ega. Etnik va iqtisodiy omillar birgalikda ta'sir etib tillardan birini etnik xududidan tashqarida etnikaro muloqot tiliga aylanishiga ko'maklashadi.

Xitoyda Shimoliy va Janubiy lahjalar, Xitoyda lahja tillarining tarixiy shakllanish bosqichlari, lahja va shevalarning farqi, 文言wen yan (venyan) va 白话baihua (bayxua) tili va ularning farqli jihatlari, xitoy tilida 普通话Putonghua (Putungxua) tushunchasining paydo bo'lishi, xitoy shevalarining tipologik tahlili va turlari, 官话guan hua (guan xua), 国话guohua (guo xua), 华语huayu (xua yuy) atamalarining etimologik kelib chiqishi va farqli jihatlari, demografik jarayonlarning til jarayonlariga ta'siri.

Xitoydagi lingvistik vaziyatning asosiy tarkibiy qismi xitoy tili va milliy kamchilikni tashkil etuvchilar tili hisoblanadi.

Xitoydagi lingvistik vaziyat tabiiy va ijtimoiy – tarixiy omillar ta'sirida shakllangan.

Xitoy tilining tarqalishiga ko'ra til vaziyati ikkita asosiy tarkibga bo'linadi:

1). Xitoyda 方言(fangyan) shevalarning ko'psonli ekanligi va o'ziga xosligi xitoydagi uzoq vaqt mavjud bo'lgan feodalizmning merosidir.

2). Rivojlanib borayotgan 普通话 (putonghua) — umumiy, oddiy) umumxalq xitoy milliy tili.

Sharqiy Osiyoda xitoy etnosining keng tarqalishi etnik va lingvistik jarayonlarning faol aralashib ketishiga olib keldi. Xitoy til tizimidagi asosiy o'rin hududiy jihatlarga — ma'lum bir hududning shevalararo muomila vositasi rolini o'ynovchi yirik siyosiy markazlar 北京(Beijing), 上海 (Shanghai) (Pekin, Shanxay va boshqalar) shevalariga tegishlidir. Bundan tashqari barcha qishloqlarning aholisi uchun muloqot vositasi bo'lib xizmat qiluvchi, ularga tegishli bo'lgan, uezd markazlari shevalari ham shunday rol o'ynaydi.

Xitoyda yozma va og'zaki til tarixi haqida gap ketganda quydagi alomatlariga e'tibor berish kerak bo'ladi. Ya'ni, bu qadimgi yozuv: 文言(wen yan) venyan (mil.av. XIII - mil.VIII asr), (baihua) bayxua 白话(mil.av.IX va b. mil. XVasr) va og'zaki 鸭言 (ya yan) Yaa yan, (milodan avval VII va b. milodiy VI asr), 通话(tong hua) tong xua(VII – XIII), 官话 (guan hua) Guang xua (XIII -), 国语 (guoyu) guoyuy (1912 - 1957yillar), 普通话(putonghua) Putonghua (1957 yildan hozirgacha bo'lgan davr). Shuningdek, xitoy yozuvi til tarixida 文言

Ven yan 1600 yil; og'zaki til sifatida 鸭言 Yaa yan deyarli bir yarim ming yillik tarixiga ega. Og'zaki til ya yanning davomi sifatida tarix sahnasiga chiqqan, 通话 Tung xua 700yil, 官话 Guan xua 712 yil, 国语 Guo yuy 45yil, 普通话 Putungxua esa 60 yildan ko'proq tarixiy jarayonni qamrab oladi.

Shuning uchun mamlakatda eng ko'p sonli etnoslar gapiradigan va etnikaro funksiyani bajara oladigan bir nechta avtoxton tillar bo'lgan vaziyatda, etnik xududning chegarasidan tashqarida eng ko'p tarqalgan til tanlanadi. Aynan shuning uchun mustaqillikka erishilgandan so'ng XXRda (1949 - 21 oktyabr) Umum milliy til butun mamlakat bo'yicha davlat tiliga aylanishiga asos bo'lib xizmat qildi. Zero, "etnikaro muloqot uchun avtoxton tilini tanlashning siyosiy ahamiyati, uni milliy masala bilan uzviy bog'liqligi bilan shartlanadi. Davlat miqyosida etnikaro aloqalarda uzoq davr mobaynida ko'llanayotgan va keng tarqalganligiga qaramasdan, ko'p etnoslardan birining tilini davlat darajasida rasmiy tan olinishi va ko'llanilishi ushbu til ona tili bo'lgan etnosni ustivor holatga qo'yadi. Qolgan etnoslar o'zlarini kamsitilgan xisoblanadi. Bunday xolatda etnik mojarolar paydo bo'ladi." XXRda Uyg'ur va Tibet tillarini bunga misol tariqasida ko'rsatish mumkin. XXR tashkil topgandan keyin davlat ahamiyatiga molik til bilan bog'liq barcha rasmiy hujjatlar Umum milliy tilda olib boriladi. XXR nomidan imzolanadigan xalqaro diplomatik hujjatlar ham shu yuqoridagi tilda imzolanadi.

Internetdagi iboralar internet aloqasi uchun muhim ekspressiv materiallarni taqdim etadi. Bu umumiy tan olingan va Internet muloqotida keng tarqalgan til shaklidir. Internet iboralarining aksariyati yangi emas. Bundan tashqari, lingvistik struktura nuqtai nazaridan u tabiiy til bilan o'xshashliklarga ega, ammo o'ziga xos qoidalarga ham ega. Turli til birliklari turli xil internet so'zlariga tegishli bo'lganligi sababli, Internetdagi so'zlarning yasaliş mexanizmi ikki darajadagi lug'at va jumlar bo'yicha tekshirilishi mumkin, internetdagi so'z birikmalarining yasaliş usuli esa lug'at darajasida, internetdagi so'z birikmalari esa gap bo'yicha tekshiriladi. daraja.maxsus gap tuzilishi.

Til alohida hodisa emas, balki ijtimoiy hodisadir. Tilning qo'llanilishi, o'zgarishi va rivojlanishi tilning turli omillari bilan chegaralanadi va shu bilan birga, tilning o'ziga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi. Xitoy tilidagi internet tiliga moda, chet el madaniyati, tilning kosmologik va kommunikativ vazifalari kabi til-ekologik omillar ta'sir ko'rsatishi aniq. Shu bilan birga, tilning o'zi ham til joylashgan ekologik muhitga ta'sir ko'rsatadi. Keyinchalik, til evolyutsiyasining tashqi va ichki mexanizmlarini ekolingvistika nuqtai nazaridan ko'rib chiqamiz.

Bugungi kunda mahalliy tilshunoslik doiralari asosan Internet slengni o'rganishning ikki izlanuvchi psixologiyasiga e'tibor qaratdilar. Mandarin tilida yaxshi gapirish bugungi kunda Dangbu ko'ngilochar festivallarida odatiy holga aylangan. Xitoy tilidagi madaniy o'ziga xoslikning yana bir ko'rinishi - "Siz" belgilaridan boshlanadigan ko'p sonli so'zlarning paydo bo'lishi. Tijorat nashriyotida chop etilgan "Zamonaviy xitoycha lug'at"ning yettinchi nashrida 235 tagacha alifbo so'zlari kiritilgan. Bu o'zgarish nafaqat tilni standartlashtirish, balki iqtisodiy taraqqiyot natijasida shakllangan tilning ekologik muhiti bilan ham chambarchas bog'liqdir. Bu Xitoydagi yosh avlodga g'arb madaniyatining ta'sirini aks

ettiradi, shuningdek, qulaylik, samaradorlik, ishtiyoq, ochiqlik, ijobiy ishlash, an'analardan uzoqlashish va u bilan faxrlanish kabi xorijiy madaniy tushunchalarni aks ettiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR TAHLILI:

1. Belonojkin S.G Kolledj-slang v internet-kommunikatsii Amerikanskogo studenta. Aftorefrat 2010 g s.6
2. E.S. Karpov Funkcionirovaniye slenga v diskurse internet-kommunikatsiya Aftoreferat 2016 g s. 7.
3. Сбоев Александр Николаевич Структурно-семантический и лингвокультурный аспекты
4. интернет-лексики современного китайского языка Владивосток– 2018 с 23
5. КАРПОВ ЭРНЕСТ СЕРГЕЕВИЧ, ФУНКЦИОПOTOвание СЛЕНГА В ДИСКУРСЕ ИНТЕРНЕТ-
6. КОММУНИКАЦИЙ Москва 2016 с 23
7. Catherine D. Marcum. History of Social Networking // Social Networking as a Criminal Enterprise. CRC Press, 2014.^(ingl.) S. 4.
8. Management Review of EPA Bulletin Board Systems. EPA, 1990.^(ingl.) S. 8.